૨

ભારતનું તળાવ પર તરતું પોસ્ટ ઓફિસ!

આ તરતી પોસ્ટ ઓફિસનો ઈતિહાસ લગભગ ૭૦ વર્ષ જૂનો છે. ૧૯૫૩માં દાલ તળાવ પર રહેતા લોકોને પત્રવ્યવહારની સુવિધા પૂરી પાડવા માટે એક સાદી પોસ્ટલ બોટ શરૂ કરવામાં આવી હતી. તે સમયે તળાવ પર વસતા લોકો માટે જમીન પરની પોસ્ટ ઓફિસ સુધી પહોંચવું મુશ્કેલ હતું. તેથી પોસ્ટલ વિભાગે આ નવીન વિચાર અપનાવ્યો

જ્યા

આજના ડિજિટલ યુગમાં વોટ્સએપ, ઈમેઈલ અને સોશિયલ મીડિયા દ્વારા પત્રવ્યવહાર થઈ રહ્યો છે, ત્યારે પણ ભારતમાં એક એવી પોસ્ટ ઓફિસ છે જે પાણી પર તરતી છે અને પરંપરાગત પત્રવ્યવહારને જીવંત રાખે છે. કાશ્મીરના શ્રીનગરમાં આવેલા વિખ્યાત દાલ તળાવ પર સ્થિત આ તરતી પોસ્ટ ઓફિસ વિશ્વની એકમાત્ર આવી સુવિધા છે. આ અદ્ભુત વાત ઘણા લોકોને આશ્ચર્યમાં મૂકે છે અને કાશ્મીરની સંસ્કૃતિ, પર્યાવરણ તથા વારસાની એક અનોખી ઝલક આપે છે.

દાલ તળાવ કાશ્મીરનું હૃદય છે. આ તળાવ પર હજારો હાઉસબોટ્સ તરતા છે, જેમાં પર્યટકો રોકાય છે અને સ્થાનિક લોકો વસે છે.

આ તળાવના પાણી પર જ એક મોટી હાઉસબોટ પર આ પોસ્ટ ઓફિસ કાર્યરત છે. તેની બહાર એક બોર્ડ લગાવેલો છે જે પર 'Floating Post Office, Dal Lake' લખેલું છે. આ પોસ્ટ ઓફિસ ભારતીય પોસ્ટની સામાન્ય સેવાઓ જ પૂરી પાડે છે - પત્રો, પોસ્ટકાર્ડ્સ, પાર્સલ, મની ઓર્ડર અને સેવિંગ્સ ખાતા વગેરે. પરંતુ તેની સ્થિતિ અને વાતાવરણ તેને અનન્ય બનાવે છે.

આ તરતી પોસ્ટ ઓફિસનો ઈતિહાસ લગભગ ૭૦ વર્ષ જૂનો છે. ૧૯૫૩માં દાલ તળાવ પર રહેતા લોકોને પત્રવ્યવહારની સુવિધા પૂરી પાડવા માટે એક સાદી પોસ્ટલ બોટ શરૂ કરવામાં આવી હતી. તે સમયે તળાવ પર વસતા લોકો માટે જમીન પરની પોસ્ટ ઓફિસ સુધી પહોંચવું મુશ્કેલ હતું. તેથી પોસ્ટલ વિભાગે આ નવીન વિચાર અપનાવ્યો. વર્ષ ૨૦૧૧માં તેને આધુનિક સ્વરૂપ આપવામાં આવ્યું અને તેને 'ફ્લોટિંગ પોસ્ટ ઓફિસ' તરીકે આધિકારિક રીતે ઉદ્ઘાટન કરવામાં આવ્યું.

આ પોસ્ટ ઓફિસની સૌથી મોટી વિશેષતા તેનું વિશિષ્ટ પોસ્ટમાર્ક છે. અહીંથી મોકલવામાં આવતા કોઈ પણ પત્ર અથવા પોસ્ટકાર્ડ પર દાલ તળાવ, શિકારા નાવ અને કાશ્મીરના સુંદર દશ્યોવાળી ખાસ સીલ લગાવવામાં આવે છે. આ સીલ પર્યટકો માટે એક અમૂલ્ય સ્મૃતિ બની જાય છે. ઘણા પર્યટકો ખાસ કરીને અહીં આવીને પોસ્ટકાર્ડ મોકલે છે જેથી તેમના પરિવારજનોને આ અનોખી સીલવાળો પત્ર મળે. આ પોસ્ટ ઓફિસમાં એક નાનકડું સ્ટેમ્પ મ્યુઝિયમ પણ છે, જેમાં જૂની ટિકિટો અને પોસ્ટલ ઈતિહાસની વસ્તુઓ પ્રદર્શિત છે.

આ તરતી પોસ્ટ ઓફિસ માત્ર પર્યટન સ્થળ નથી, પરંતુ તે સ્થાનિક લોકોની જરૂરિયાત પણ પૂરી કરે છે. તળાવ પર વસતા હાઉસબોટ નિવાસીઓ, શિકારા વાળાઓ અને આસપાસના વિસ્તારોના લોકો અહીંથી પોસ્ટલ સેવાઓ લે છે.

૨૦૧૪ના વિનાશક પૂરમાં આ પોસ્ટ ઓફિસને નુકસાન પહોંચ્યું હતું, પરંતુ સ્થાનિકો અને પોસ્ટલ વિભાગના કર્મચારીઓના પ્રયાસથી તેને ફરીથી ચાલુ કરવામાં આવી. આ ઘટના કાશ્મીરી લોકોની સ્થિરતા અને સેવાભાવનાનું પ્રતીક છે.

કાશ્મીરના પર્યાવરણ અને સંસ્કૃતિમાં આ પોસ્ટ ઓફિસ એક મહત્વપૂર્ણ સ્થાન ધરાવે છે. દાલ તળાવ પર તરતી શિકારા નાવો, લોટસ ફ્લાવર્સ, હાઉસબોટ્સ અને પાછળના હિમાચ્છાદિત પર્વતો વચ્ચે આ પોસ્ટ ઓફિસ એક રોમાંચક દશ્ય રચે છે. પર્યટકો માટે તે એક આકર્ષણ છે, જ્યાં તેઓ શિકારા દ્વારા પહોંચીને પત્ર મોકલી શકે છે. આ ઉપરાંત તળાવ પર તરતી એટીએમ અને એમ્બ્યુલન્સ જેવી અન્ય સુવિધાઓ પણ કાશ્મીરની અનોખી જીવનશૈલીને દર્શાવે છે.

આજના સમયમાં જ્યારે ડિજિટલ કમ્યુનિકેશન વધી રહ્યું છે, ત્યારે પણ પોસ્ટ ઓફિસનું મહત્વ ઓછું નથી થયું. ખાસ કરીને ગ્રામીણ અને વિશિષ્ટ વિસ્તારોમાં પત્રવ્યવહાર હજુ પણ વિશ્વાસપાત્ર માધ્યમ છે. ભારતીય પોસ્ટ વિભાગે આવી નવીન પહેલો દ્વારા પરંપરા અને આધુનિકતાનું સમન્વય કર્યું છે. આ તરતી પોસ્ટ ઓફિસ ભારતની વિવિધતા અને સર્જનાત્મકતાનું જીવંત ઉદાહરણ છે. હિમાચલ પ્રદેશના હિક્કિમમાં વિશ્વની સૌથી ઊંચી પોસ્ટ ઓફિસ અને અન્ય અનોખી પોસ્ટ ઓફિસો સાથે આ તરતી પોસ્ટ ઓફિસ ભારતીય પોસ્ટલ સેવાની વૈવિધ્યસભર વારસાને વધુ સમૃદ્ધ કરે છે.

જો તમે કાશ્મીરની મુલાકાતે જાઓ તો દાલ તળાવ પર આ તરતી પોસ્ટ ઓફિસને અવશ્ય જુઓ. એક પોસ્ટકાર્ડ મોકલીને તમારા પ્રિયજનોને આ અનોખા અનુભવની યાદ અપાવો.

આ સ્થળ માત્ર પત્રો જ નહીં, પરંતુ કાશ્મીરની શાંતિ, સુંદરતા અને સંસ્કૃતિના સંદેશાને પણ વહન કરે છે. ભારતની આવી અનોખી વારસાઓ આપણને યાદ અપાવે છે કે પરંપરા અને નવીનતા સાથે મળીને કેવી રીતે એક અદ્ભુત સંયોજન રચી શકે છે.

એવલિન નેસ્બિટની મેલોડ્રામેટિક જુબાની પર હતો મોટો મદાર

સ્ટે

નફોર્ડ વ્હાઈટ હત્યા ખટલાને ગિલ્ડેડ એજનું એક મહત્વપૂર્ણ કૌભાંડ માનવામાં આવે છે, જે તે સમયના ઉચ્ચ વર્ગના અતિરેક અને નૈતિક વિવાદોને ઉજાગર કરે છે. આપણામાંથી મોટાભાગ માટે 'ગિલ્ડેડ એજ' (Gilded Age') નવો શબ્દ હોઈ શકે. એનો ગુજરાતી અર્થ 'ભ્રામક સુવર્ણયુગ' કે અથવા 'દેખાડો કરતો સુવર્ણયુગ' થાય છે. આ શબ્દ અમેરિકન ઈતિહાસના તે સમયગાળા (આશરે ૧૮૭૦ થી ૧૮૯૦) માટે વપરાય છે. જ્યાં ઉપરથી ખૂબ જ સમૃદ્ધિ અને વિકાસ દેખાતો હતો, પરંતુ અંદરખાને ભ્રષ્ટાચાર અને ગરીબી હતી. ટૂંકમાં સોનાનો વરખ ચડાવેલો સમય. ઉપરથી સોના જેવો ચમકતો લાગે પણ અંદરથી સામાન્ય હોય.

આ શબ્દ માર્ક ટ્વેઈનની ભેટ છે, જે તે સમયના અમેરિકામાં આર્થિક વિકાસ અને ભૌતિક સંપત્તિના દેખાડા પાછળ છુપાયેલી સામાજિક સમસ્યાઓ, અસમાનતા અને ભ્રષ્ટાચારને દર્શાવે છે. અસલી સુવર્ણયુગમાં ખરેખર પ્રગતિ અને સુખ-શાંતિ હોય છે, જ્યારે ગિલ્ડેડ એજમાં માત્ર દેખાવ જ સુવર્ણ જેવો હોય છે. આસપાસ ક્યાંય કોઈ સમાનતા દેખાય છે?

હા, આવા ગિલ્ડેડ એજના મહત્વપૂર્ણ લોહિયાળ પ્રકરણના ત્રણમાંના એક મુખ્ય પાત્ર એવલિન નેસ્બિટ ભણી સૌની નજર અને કાન મંડાયેલા હતા. શરૂ શરૂમાં એવલિનને જાહેરમાં પોતાના સૌથી ગંદા અને અંધકારમય રહસ્યો ખુલાસા કરવાની કલ્પના જ ઉબકા લાવતી હતી, પરંતુ અંતે તેણે સ્ટેનફોર્ડ નવા વકીલ ડેલ્માસની વિનંતી માનવી જ પડી.

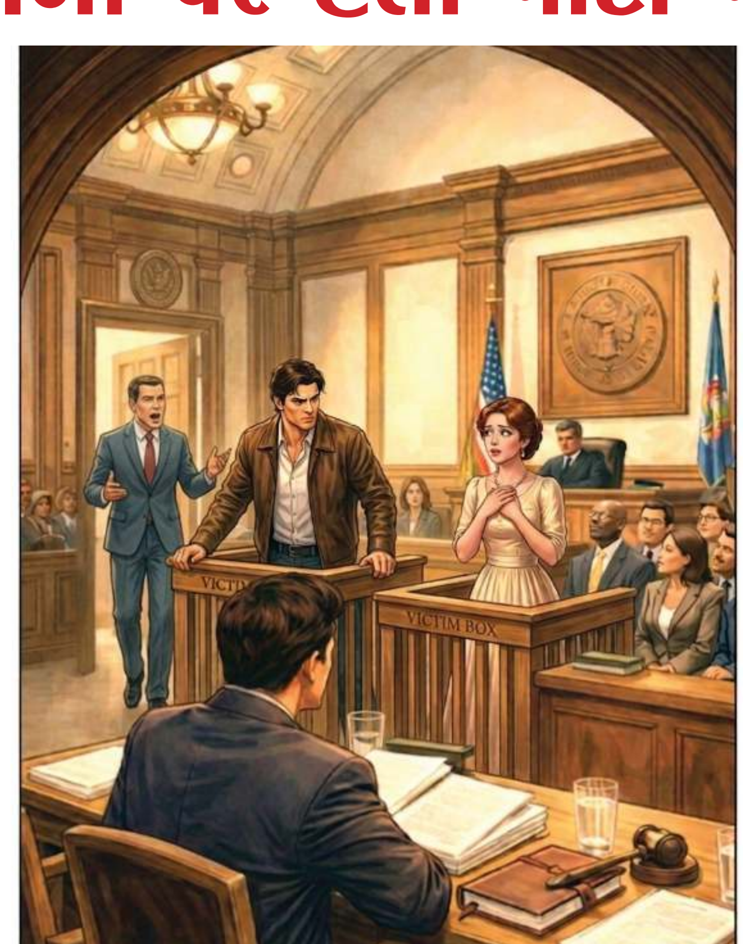

જાહેર જનતા આતુરતાનો અંત આવવાની શરૂઆત થઈ ૮ ફેબ્રુઆરીએ. એવલિનની બે કલાકની જુબાની અપેક્ષા મુજબ અત્યંત મેલોડ્રામેટિક રહી. આસુંભીના શબ્દોમાં તેણે ભરચક અને શાંત અદાલતમાં હત્યાની રાતની ઘટના અને એની પાછળના સંભવિત પરીબળોનું વર્ણન કર્યું

જાહેર જનતા આતુરતાનો અંત આવવાની શરૂઆત થઈ ૮ ફેબ્રુઆરીએ. એવલિનની બે કલાકની જુબાની અપેક્ષા મુજબ અત્યંત મેલોડ્રામેટિક રહી. આસુંભીના શબ્દોમાં તેણે ભરચક અને શાંત અદાલતમાં હત્યાની રાતની ઘટના અને એની પાછળના સંભવિત પરીબળોનું વર્ણન કર્યું.

ડેલ્ફિન ડેલ્માસના એક સવાલના જવાબમાં, એવલિને કોર્ટમાં કહ્યું ''મને નાટકમાં જરાકેય રસ નહોતો અને મારા પતિ હેરીને મેં વહેલા નીકળી જવાની સલાહ આપી. જ્યારે તે બહાર નીકળવાના રસ્તે બીજા દર્શક સાથે વાત કરી રહી હતી ત્યારે હેરી ગાયબ થઈ ગયો, ત્યારબાદ તેને ગોળીબારનો અવાજ સંભળાયો હતો. મને થયું કે હેરીએ તેને (સ્ટેનફોર્ડ વ્હાઈટ) ને ગોળી મારી.''

૧૯૦૩ની જૂનની એક રાત્રે હેરી સાથે થયેલી વાતચીતનું એવલિનનું વર્ણન સૌથી અસરકારક નિવડ્યું એ રાત્રે, જ્યારે હેરીએ લગ્ન માટે પ્રસ્તાવ મૂક્યો, ત્યારે હું એકદમ સ્તબ્ધ થઈ ગઈ અને રડવા

ક્રાઈમ કોડ
પ્રફુલ શાહ

લાગી. હેરીએ શંકા વ્યક્ત કરી કે વ્હાઈટ તેના આસુંઓનું કારણ હોઈ શકે છે. તેણે મને વિનંતી કરી કે તું તારા પ્રથમ જાતીય સંબંધના અનુભવની આખી વાત મને કર.

અદાલતમાં ઘણાએ નાક મચકોડ્યાને મોઢા બગાડ્યા. હકીકતમાં મોટાભાગનાને સેક્સ પ્રચુર વર્ણન સાંભળવાની તાલાવેલી હતી.

ખરેખર તો આ 'ગિલ્ડેડ એજ' સંસ્કૃતિની લાક્ષણિકતા હતી. આનાથી ઘણાના હેતુ બળ આવવાના હતાને એમાં કેસના ફાઈનલ જજમેન્ટની દિશા બદલવાની ગુંજાઈશ પણ હતી.

(ક્રમશઃ)

વોટ્સએપ સંસદીય સંદેશાવ્યવહારનું ભવિષ્ય બનવાનું છે?

ભાજપ વોટ્સએપ યુનિવર્સિટીમાં એટલી હદે વણાઈ ગઈ છે કે સંસદના ખાસ સત્રની પૃષ્ઠભૂમિની માહિતી આ સોશિયલ મીડિયા પ્લેટફોર્મ દ્વારા કેન્દ્રીય ગૃહ મંત્રાલયમાંથી પ્રસારિત કરવામાં આવી હતી. ધ્યાનમાં લો કે કેટલા સ્થાપિત ધોરણોને બાયપાસ કરવામાં આવ્યા હતા. ખાસ સત્રમાં ચર્ચા અને પસાર થવા માટે નિર્ધારિત સુધારા કાયદા મંત્રાલયના કાર્યક્ષેત્ર હેઠળ આવે છે. પરંતુ તે કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રી અમિત શાહના કાર્યાલયે જ વિપક્ષને વિગતો આપી હતી. વધુમાં, આવા મહત્વપૂર્ણ

નિર્ણયો માટેનો સંક્ષિપ્ત અહેવાલ સર્વપક્ષીય બેઠકમાં અગાઉથી ચર્ચા થવી જોઈએ અથવા ડોમેન મંત્રાલયના લેટરહેડ પર યોગ્ય ફોર્મેટમાં પ્રસારિત થવો જોઈએ. ચોક્કસપણે, ગૃહ મંત્રાલય તરફથી એક નાનો વોટ્સએપ સંદેશ પૂરતો નથી અને ભારતના ચૂંટણી નકશાને ફરીથી આકાર આપનારા મહત્વપૂર્ણ નિર્ણયો પ્રત્યે ઘોડેસવાર વલણ દર્શાવે છે. ૧૬ એપ્રિલના રોજ સત્ર શરૂ થવાના થોડા દિવસો પહેલા જ વોટ્સએપ મેસેજ આવ્યો હતો. સત્રના બે દિવસ પહેલા જ બિલો સાંસદોને મોકલવામાં આવ્યા હતા. તેનાથી વિપક્ષી પક્ષોને બિલોનો અભ્યાસ કરવા અને પ્રતિનિધિ લોકશાહીના ભવિષ્ય માટે તેમના અર્થનો અભ્યાસ કરવા માટે ભાગ્યે જ પૂરતો સમય મળ્યો. જો વોટ્સએપ સંસદીય સંદેશાવ્યવહારનું ભવિષ્ય બનવાનું છે, તો પછી એક મોટા સચિવાલયને ભંડોળ આપવાનો કોઈ અર્થ નથી જે સંસદ સંબંધિત તમામ બાબતો પર બુલેટિન, ડિસ્પેચ અને પત્રો સંભાળવા માટે માનવામાં આવે છે.

ઈધર-ઉધરકી
આરતી જેરથ

816 સાંસદો શું અર્થપૂર્ણ યોગદાન આપશે?

સીમાંકન પર ચાલી રહેલી ચર્ચામાં, વિસ્તૃત સંસદ રાજ્યની તિજોરી પર લાદશે તે નાણાકીય બોજના મહત્વપૂર્ણ મુદ્દાને અવગણવામાં આવ્યો છે. એ વાત પર ભાર મૂકવો જોઈએ કે સંસદની સંખ્યા ૫૪૨ થી વધીને આશરે ૮૧૬ થશે એટલું જ નહીં, દેશભરની રાજ્ય વિધાનસભાઓની સંખ્યામાં પણ તીવ્ર વધારો થશે. એક લોકસભા સાંસદના પાંચ વર્ષના કાર્યકાળ માટે તિજોરી પર આશરે

૫,૮૫૫ કરોડ રૂપિયાનો બોજ પડે છે. આ ફક્ત લોકસભાનો પગાર બિલ છે. વધુમાં, દરેક સાંસદને MPLADS હેઠળ વાર્ષિક રૂ. 5 કરોડ, મફત રહેઠાણ, મુસાફરી ભથ્થાં, મફત તબીબી સહાય, સમર્પિત સ્ટાફ અને જો જરૂરી હોય તો સુરક્ષા મળે છે. ત્યારબાદ, પાંચ વર્ષનો કાર્યકાળ પૂર્ણ કરનારા દરેક સાંસદ માટે માસિક પેન્શનનો નાનો મુદ્દો છે. 816 સાંસદોના પગાર બિલના કરદાતાના ખર્ચનો એક રૂઢિચુસ્ત અંદાજ રૂ. 40,000 થી રૂ. 50,000 કરોડની વચ્ચે છે. આમાં અન્ય તમામ લાભોનો સમાવેશ થતો નથી અને રાજ્ય વિધાનસભાઓમાં વધેલી સંખ્યાના ખર્ચની ગણતરી પણ શરૂ કરી નથી. ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિઓ પર વધુ ખર્ચ કરવા ઉપરાંત, રાજ્યના ખજાનાને સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભાઓના સચિવાલય સ્ટાફને વિસ્તૃત કરવા, કદાચ વિધાનસભાની વધેલી સંખ્યાને સમાવવા માટે રાજ્યોમાં નવી ઇમારતો બનાવવા, સુરક્ષા ઉમેરવા વગેરે માટે વધુ પૈસા ખર્ચવા પડશે. છુપાયેલા ખર્ચા આશ્ચર્યજનક છે અને કોઈ તેના વિશે વાત કરી રહ્યું નથી. હા, વસ્તી વધી છે અને મતદારો પ્રમાણસર પ્રતિનિધિત્વને પાત્ર છે. પરંતુ બીજી એક હકીકત ધ્યાનમાં લો. સંસદના સત્રો ટૂંકા અને ટૂંકા થઈ રહ્યા છે. આજે, સંસદ વર્ષમાં ફક્ત 70 દિવસ માટે મળે છે. લોકસભાના 542 સાંસદોમાંથી મોટાભાગનાને હોબાળા અને રાજકીય પક્ષોને આપવામાં આવેલા ટૂંકા સમય વચ્ચે બોલવાની તક મળતી નથી. 816 સાંસદો શું અર્થપૂર્ણ યોગદાન આપશે? આ વિચારવા યોગ્ય મુદ્દો છે.

તમિલનાડુમાં ભાજપના કાર્યકરોને હાઇકમાન્ડ પર શંકા!

તમિલનાડુમાં ભાજપના કાર્યકરોને શંકા છે કે હાઇકમાન્ડને આગામી રાજ્ય વિધાનસભા ચૂંટણીમાં હુ ઓછો રસ છે અને તેમણે પ્રચારનું કામ AIADMK સાથે સહયોગ કરવા માટે છોડી દીધું છે. તમિલનાડુમાં પાર્ટીના સૌથી અગ્રણી ચહેરા અન્નામલાઈને બાજુ પર રાખવાથી ઘણા લોકો નિરાશ

થયા છે. તેમને ચૂંટણી લડવા માટે ટિકિટ નકારી કાઢવામાં આવી હતી એટલું જ નહીં, તેમને પ્રચાર કરવાની પણ મંજૂરી આપવામાં આવી નથી. દેખીતી રીતે, આ ચૂંટણી માટે અન્નામલાઈને રાજકીય રીતે દેશનિકાલમાં મોકલવાનો નિર્ણય AIADMKના ઇશારે લેવામાં આવ્યો હતો, જે વર્ષોથી તેમના સતત AIADMK વિરોધી અભિયાનથી ગુસ્સે છે. જોકે બીજી બાજુ DMK અને સાથી કોંગ્રેસ વચ્ચે સ્પષ્ટ ઘર્ષણ છે, AIADMK-BJP ગઠબંધન ઘણું ડગમગતું દેખાય છે.